

Sáng kiến kinh nghiệm

MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP GIÚP HỌC SINH LỚP 2
HỌC TỐT PHẦN MÔN TẬP LÀM VĂN

Người soạn: Lê Hà Thúy Vy

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

MỘT SỐ BIỆN PHÁP GIÚP HỌC SINH LỚP HAI HỌC TỐT PHÂN MÔN TẬP LÀM VĂN

I. Đặt vấn đề:

Nội dung Tập làm văn lớp Hai cung cấp cho học sinh (HS) các kỹ năng nói, viết, nghe, phục vụ cho học tập và giao tiếp. Ngoài các dạng bài dạy về các nghi thức lời nói tối thiểu, về một số kỹ năng phục vụ học tập và đời sống hằng ngày, phân môn Tập làm văn lớp Hai còn rèn cho HS kỹ năng diễn đạt và kỹ năng nghe. Ở lớp Một, thông qua môn Tiếng Việt học âm, vần, HS được luyện nói từng câu ngắn, đã được tập kể lại câu chuyện. Tuy nhiên, do vốn từ của các em còn ít nên việc diễn đạt còn rất hạn chế. Thực tế đến đầu năm lớp Hai hầu hết HS chỉ nói được những câu ngắn, trả lời chưa đủ ý, diễn đạt còn rời rạc. Do đó, nhiệm vụ của giáo viên lớp Hai là tiếp tục rèn kỹ năng diễn đạt cho các em. Chính vì mục tiêu đó, tôi chọn đề tài **“Một số biện pháp giúp học sinh lớp Hai học tốt phân môn Tập làm văn dạng bài kể ngắn ...”**.

II. Cơ sở lý luận:

Phân môn Tập làm văn lớp Hai dạy cho HS nắm được các nghi thức lời nói tối thiểu, như: chào hỏi, tự giới thiệu, ...; nắm được một số kỹ năng phục vụ học tập và đời sống hằng ngày; kể một sự việc đơn giản, tả sơ lược về người, vật xung quanh theo gợi ý bằng tranh, bằng câu hỏi; nghe – hiểu được ý kiến của bạn. Các bài tập làm văn thường gồm hai dạng chính: **nói – kể** và **viết**. Nhưng bao giờ dạng bài tập nói – kể cũng được thực hiện trước rồi mới đến dạng viết.

Ví dụ: Bài tập 1: Kể về ông, bà (hoặc một người thân) của em. Bài tập 2: Dựa theo lời kể ở bài tập 1, hãy viết một đoạn văn ngắn (từ 3 đến 5 câu) kể về ông, bà hoặc một người thân của em. Như vậy, ở lớp Hai kỹ năng cần giúp các em rèn luyện trước tiên chính là **nói – kể ngắn**.

III. Cở sở thực tiễn:

Qua một tháng dạy học đầu tiên, tôi nhận thấy kỹ năng diễn đạt của HS còn rất hạn chế. Điều này cũng dễ hiểu bởi vì vốn từ của các em còn nghèo, cơ hội để các em rèn luyện còn ít. Mục tiêu của môn Tiếng Việt lớp Hai là tiếp tục rèn luyện cho HS bốn kỹ năng, trong đó có kỹ năng nói – kể ngắn. Thông qua dạy học, các em được rèn luyện kỹ năng nói. Đặc biệt phân môn Kể chuyện và Tập làm văn rèn cho các em diễn đạt trôi chảy, kỹ năng gắn kết các câu nói với nhau. Trong chương trình Tập làm văn lớp Hai, dạng bài kể ngắn gần như được học trọn trong học kì I, đến cuối học kì II các em chỉ học thêm có 2 tiết. Qua các bài “kể ngắn”, các em sẽ được trau dồi kỹ năng diễn đạt.

IV. Nội dung nghiên cứu: Các biện pháp giúp HS học tốt dạng bài “kể ngắn”

Biện pháp 1: *Lập nội dung chương trình giảng dạy Tập làm văn dạng bài ” kể ngắn”*

Chương trình Tập làm văn lớp Hai gồm ba dạng bài cơ bản: Dạng bài luyện tập về nghi thức lời nói tối thiểu; dạng bài luyện tập các kỹ năng phục vụ học tập và đời sống hằng ngày và dạng bài kể ngắn. Ba dạng bài này có mối liên hệ hữu cơ với nhau. Bài tập của dạng bài này ngoài tác dụng rèn luyện kỹ năng cho chính dạng bài đó còn có tác dụng hỗ trợ cho dạng bài khác. Ví dụ: Bài 1 (tuần 1): Tự giới thiệu – Câu và bài. Bài này ngoài việc rèn luyện kỹ năng về nghi thức lời nói (tự giới thiệu) còn có tác dụng hỗ trợ cho việc rèn luyện kỹ năng nói, kể. Chẳng hạn bài tập 2: Nghe các bạn trong lớp trả lời các câu hỏi ở bài tập 1, nói lại những điều em biết về một bạn. Hay bài tập 3: Kể lại nội dung mỗi tranh dưới đây bằng 1, 2 câu để tạo thành một câu chuyện. Để tiện việc nghiên cứu, soạn bài và chuẩn bị tốt cho các tiết dạy dạng bài kể ngắn, tôi lập nội dung chương trình như sau:

Tuần	Nội dung bài dạy	Lưu ý
1	Tự giới thiệu – câu và bài	Bài tập 3 có tác dụng rèn kỹ năng kể
3	Sắp xếp câu trong bài – lập danh sách học sinh	Bài tập 1 có tác dụng rèn kỹ năng kể

5	Luyện tập về mục lục sách	Bài tập 1 có tác dụng rèn kỹ năng kể
7	Kể ngắn theo tranh – luyện tập về thời gian biểu	Bài tập 1: kể ngắn
8	Mời nhờ, yêu cầu, đề nghị – kể ngắn theo câu hỏi	Bài tập 2: kể ngắn
10	Kể về người thân	Trọng tâm cả tiết là rèn luyện kỹ năng kể ngắn.
13	Kể về gia đình	Trọng tâm cả tiết là rèn luyện kỹ năng kể ngắn.
15	Chia vui – kể về anh, chị, em	Bài tập 3 có tác dụng rèn kỹ năng kể
16	Khen ngợi – kể về con vật – lập thời gian biểu.	Bài tập 2: kể ngắn

Biện pháp 2: Lập mạng từ then chốt để dạy tốt phân môn Tập làm văn dạng bài “kể ngắn”. Chúng ta biết rằng tư duy trừu tượng của học sinh lớp Hai còn rất hạn chế. Việc yêu cầu học sinh kể ngay một sự việc nào đó dù là ngắn cũng rất khó khăn với các em. Bởi vì vốn từ của các em còn hạn chế và nhất là việc sắp xếp ý. Vận dụng chuyên đề phân môn Kể chuyện của Phòng Giáo dục và Đào tạo Đông Hà, tôi tổ chức cho học sinh lập mạng từ chốt để phục vụ cho việc kể ngắn.

Ví dụ: Dạy bài **Kể về gia đình em** Cuối tiết tập làm văn trước, tôi dặn dò học sinh về nhà dựa vào câu hỏi gợi ý lập mạng từ chốt (khoảng 4 – 5 từ). Trong tuần, trước khi học tập làm văn, tôi thường xuyên kiểm tra và nhắc nhở việc lập mạng từ chốt của học sinh. (kèm phụ lục 1 các mạng từ chốt của học sinh) Ngoài việc tổ chức học sinh lập mạng từ chốt, tôi cũng lập một mạng từ chốt và ghi vào bảng phụ để chuẩn bị cho tiết dạy. Ví dụ: Mạng từ chốt dạy bài **Kể về gia đình**: 5 người Ông nội, Cha, mẹ, chị và em; Nông dân, cần cù, vui tính, học giỏi; Yêu quý, tự hào. Đến giờ tập làm văn, tôi cho các em cầm mạng từ chốt để kể. Đối với học sinh khá giỏi tôi khuyến khích các em thoát ly mạng từ chốt để kể tự nhiên hơn. Đối với học sinh yếu, không lập được mạng từ chốt, tôi cho các em nhìn vào mạng từ chốt của giáo viên để kể. Để đánh giá hiệu quả của biện pháp này, tôi tổ chức một tiết thao giảng và mời giáo viên trong tổ dự giờ, góp ý. Bài dạy: **Kể về người thân** (kèm phụ lục 2